

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
ФІЛОСОФІЯ НАУКИ**

освітня (освітньо-наукова) програма Агрономія

спеціальність 201 Агрономія

галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

освітній ступінь доктор філософії

Розробник:

**Шейко Сергій Володимирович,**

кандидат філософських наук,  
доцент, професор кафедри  
гуманітарних і соціальних  
дисциплін



Гарант ОПП:

Гарант: **Поспєлов Сергій,**  
доктор сільськогосподарських  
наук, професор, завідувач  
кафедри землеробства і агрохімії  
ім. В.І.Сазанова,



<b>Назва навчальної дисципліни</b>	<b>Філософія науки</b> обов'язковий компонент ОПП
<b>Назва структурного підрозділу</b>	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
<b>Контактні дані розробників, залучених до викладання</b>	Викладач: <b>Шейко Сергій, к.філос. н.</b> , професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Контакти: ауд. 457, навчальний корпус № 4 e-mail: sergej.sheiko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: <a href="https://www.pdaa.edu.ua/people/sheiko-sergiy-volodymyrovych">https://www.pdaa.edu.ua/people/sheiko-sergiy-volodymyrovych</a>
<b>Рівень вищої освіти</b>	Третій (доктор філософії) рівень
<b>Спеціальність, спеціалізація</b>	201 Агрономія
<b>Попередні умови для вивчення дисципліни</b>	Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність

### Заплановані результати навчання

**Мета вивчення навчальної дисципліни:** ознайомлення здобувачів вищої освіти доктора філософії з основами філософії наукового пізнання, формування знань у галузі філософії і методології науки, знайомство з практичним застосуванням науково-методологічних знань у майбутній професійній діяльності.

**Основні завдання навчальної дисципліни:** поглиблення, розширення, інтеграція знань з дисципліни; ознайомлення з основними напрямками та актуальною проблематикою філософії науки, а також, понятійним апаратом методології науки; систематизація знання щодо історико-філософського контексту філософії науки як розділу філософії; аналіз особливостей філософії та методології науки як міждисциплінарної галузі; формування культури науковця як складової частини високого рівня професіоналізму.

Компетентності	Програмні результати
загальні	
ЗК 1. Креативність, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Здатність виявляти, отримувати й аналізувати інформацію з різних джерел, організувати й керувати інформацією. ЗК 8. Дотримання норм наукової етики, авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.	ПРН 5. Уміти проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей. ПРН 10. Вільно спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у відповідній галузі наукової та/або професійної діяльності. ПРН 15. Мати здатність діяти соціально свідомо і відповідально на основі етичних мотивів, приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися.

### Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання.
- Тема 2. Історичні етапи становлення і розвитку філософії науки.
- Тема 3. Позитивізм – методологічна основа філософії науки.
- Тема 4. Аналітична філософія.
- Тема 5. Наука в культурі та житті людини.
- Тема 6. Динаміка науки: філософське розуміння.
- Тема 7. Сутність наукового пізнання
- Тема 8. Структура наукового пізнання.
- Тема 9. Сучасна філософія пізнання: основні категорії і принципи.
- Тема 10. Логіка і методологія наукових досліджень.
- Тема 11. Методи і форми наукового пізнання.
- Тема 12. Новітні методології наукового пізнання.
- Тема 13. Етика сучасного науковця.

### Трудомісткість

Загальна кількість годин – 150. Кількість кредитів – 5. Форма семестрового контролю – екзамен.

### Політика оцінювання

**1. Академічна доброчесність:** Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

### **2. Система оцінювання**

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

#### **Оцінювання результатів навчання**

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 5. Уміти проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей.	лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, обговорення навчальних теоретичних питань; ілюстрування;	ведення конспекту; опитування, участь у дискусіях; розв'язування тестів; виконання завдань самостійної роботи;
ПРН 10. Вільно спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у відповідній галузі наукової та/або професійної діяльності.	робота з навчально-методичною літературою аналітичний, порівняння, узагальнення, виокремлення основного; методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу, навчальні дискусії;	підготовка реферативних доповідей з мультимедійними презентаціями; ведення конспекту; опитування, участь у дискусіях;
ПРН 15. Мати здатність діяти соціально свідомо і відповідально на основі етичних мотивів, приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися.	методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висунання вимог до вивчення предмета), оперативний контроль мультимедійні методи , дистанційне навчання.	ведення конспекту; опитування, участь у дискусіях; розв'язування тестів; виконання завдань самостійної роботи.

### Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 5. Уміти проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей.	24	24	16
ПРН 10. Вільно спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у відповідній галузі наукової та/або професійної діяльності.	38	38	22
ПРН 15. Мати здатність діяти соціально свідомо і відповідально на основі етичних мотивів, приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися.	38	38	22
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Програмні результати навчання	Форма оцінювання					
	Виступи на семінарах		Самостійна робота		Контрольна робота	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 5. Уміти проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей.	6	10	2	3	2	3
ПРН 10. Вільно спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у відповідній галузі наукової та/або професійної діяльності.	8	12	3	5	4	6
ПРН 15. Мати здатність діяти соціально свідомо і відповідально на основі етичних мотивів, приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися.	8	12	3	5	4	6

### Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання				
	Контрольна робота	Виступи на семінарах	Виконання завдань самостійної роботи	Іспит	Разом
Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання.		7			7
Тема 2. Історичні етапи становлення і розвитку філософії науки.		7			7

Тема 3. Позитивізм – методологічна основа філософії науки.		7			7
Тема 4. Сутність наукового пізнання.		7			7
Тема 5. Сучасна філософія пізнання: основні категорії і принципи.		7			7
Тема 6. Логіка і методологія наукових досліджень.		7			7
Тема 7. Етика сучасного науковця.		7			7
Тема 8. Сучасна наукова картина світу.		7			51
	11		13		
<b>Разом</b>	<b>11</b>	<b>56</b>	<b>13</b>	<b>20</b>	<b>100</b>

### **Рекомендовані джерела інформації**

#### **Основні**

1. Войтов А.Г. История и философия науки. М., 2005. 321 с.
2. Данильян О. Г. Філософія : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2019. 432 с.
3. Добронравова І.С. Новітня філософія науки. К.: Логос, 2009. 214 с.
4. Добронравова І.С. Філософія науки: Навчальний посібник. К., 2002. 342 с.
5. Кохановский В.П. Основы философии науки. Ростов-на-Дону, 2005. 384 с.
6. Лебедева С.А. Философия науки: Учебное пособие для вузов. Изд. 5-е, перераб. и доп. М.: Академический Проект «Альма Матер», 2007. 731 с.
7. Микешина Л. А. Философия науки. Хрестоматия. М.: «Флинта», 2005. 356 с.
8. Основы практичної філософії : підручник. А. М. Лой (наук. ред., А. О. Баумейстер, Т. І. Ящук та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. 531 с. (2-ге вид. К., 2016).
9. Семенюк Едуард. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
10. Социальные и цифровые исследования науки: коллективная монография. Научн. ред. и сост. А.А. Аргамаковой, Е.В. Масланова, В.В. Слюсарева, Т.М. Хусяинова. Москва: Изд-во «Русское общество истории и философии наук», 2-е издание, исправленное, 2020. 282 с.
11. Філософія: підручник (ВНЗ I–III р. а.). О.Л. Воронюк. 3-є вид., переробл. та допов. Київ, «Медицина», 2018. 216 с.
12. Філософія науки : підручник І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
13. Філософія науки. Навчальний посібник. Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.
14. Философия науки: история и современность: монография Санкт-Петербургский политехнический университет. Под редакцией И.Д. Осипова, С.Н. Погодина. Санкт-Петербург: ПОЛИТЕХ-ПРЕСС, 2020. 450 с.

#### **Допоміжні**

15. Автономова Н.С. Структурализм: «за» и «против». Сборник статей М.: Прогресс, 1975.
16. Автономова Н.С. Философские проблемы структурного анализа в гуманитарных науках. М., 1977.
17. Бродский Б.Е. Априори выбора и «прыжок веры». О структуралистском методе в экономической теории. Общественные науки и современность, №6, 1996.
18. Гадамер Г-Г. Истина і метод. К.: Юніверс, 2000. Т.1-2.
19. Копнин П.В. Гносеологические и логические основы науки. М.: Мысль, 1974.
20. Кохановский В.П. Основы философии науки: Учебное пособие для аспирантов. Ростов на Дону: Феникс, 2004.
21. Лаудан Л. Наука и ценности. Современная философия науки: знание, рациональность, ценности в трудах мыслителей Запада: Учебная хрестоматия. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Издательская корпорация «Логос», 1996.
22. Мамардашвили М.К. Классический и неклассический идеалы рациональности. Тбилиси.: Мецниереба, 1984.

23. Никифоров А.Л. Философия науки: история и методология. М.: Дом интеллектуальной книги, 1998.

24. Степин В.С. Синергетика и системный анализ. Синергетическая парадигма. Когнитивно-коммуникативные стратегии современного научного познания. М.: Прогресс-Традиция, 2004.

25. Уткин А.И. Глобализация: процесс и осмысление. М.: «Логос», 2001.

26. Пона Yasnolob, Oleg Gorb, Olena Kalashnyk, Serhii Shejko, Svitlana Pysarenko, Olena Mykhailova (2018). The formation of the efficient system of ecological enterprise. Journal of Environmental Management and Tourism. Volume IX, Issue 5 (29) Fall 2018. [Scopus].

27. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Development of entrepreneurship in the context of civilizational dynamics. Humanities and Social Sciences. Publishing House of Rzeszow University of Technology. Poland. vol. XXV, 27 (1/2020). P. 77–85. 0,5 д.а. [Copernicus]

28. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Possibilities of resolving the dilemma «power – knowledge» in the process of the civil society formation in Ukraine. Humanities and Social Sciences. Publishing House of Rzeszow University of Technology. Poland. vol. XXV, 27 (3/2020). P. 129–137. [Copernicus].

### **Інформаційні ресурси**

29. Добронравова І.С. Філософія науки. Київ, 2002. URL: Режим доступу: [www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html](http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html)

30. Кузьменко Г.Н. Філософія і методологія науки. М., 2014. URL: Режим доступу: [http://stud.com.ua/29014/filosofiya/filosofiya\\_i\\_metodologiya\\_nauki](http://stud.com.ua/29014/filosofiya/filosofiya_i_metodologiya_nauki)

31. Пронський В.М. Філософія науки: Конспект лекцій для аспірантів, здобувачів і магістрів. К.: НТУУ «КПІ», 2006. 58 с. URL: Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/362423/>

32. Філософія та методологія наукового пізнання: колективна монографія / За ред. проф. Юрія Вільчинського. К.: КНЕУ, 2013. № 2. С. 205. URL: Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukaf\\_2013\\_2\\_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukaf_2013_2_25)